

CIRKULÁRNÍ EKONOMIKA

Závěrečná zpráva

11/2023

GAME CHANGERS

VÝZKUMNÉ POZADÍ

Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR sdružuje na otevřené, nepolitické platformě malé a střední podniky a živnostníky i jejich organizace z celé České republiky. Kromě návrhů legislativy se zabývá také tématy jako je export, inovace, financování či vzdělávání.

Ve spolupráci se svými partnery AMSP ČR průběžně realizuje projekty cílené na aktuální otázky ve své oblasti působení, podporované výzkumy trhu.

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, zdali a do jaké míry **podniky implementují principy cirkulární ekonomiky.**

METODIKA

**Metoda
ankety**

Online dotazování (Ipsos B2B panel)

**Cílová
skupina**

**Majitelé, jednatelé a ředitelé malých a středních podniků
o velikosti 4-249 zaměstnanců**

**Velikost
vzorku**

**150 podniků
sběr proběhl 30.10. – 6.11.2023**

**Výzkumný
nástroj**

Strukturovaný dotazník o délce cca 8 minut
Vyznačené rozdíly v rámci podskupin jsou sig. na hladině 90 %

SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ

CIRKULÁRNÍ EKONOMIKA: HLAVNÍ ZÁVĚRY

Téměř **tři čtvrtiny** podniků buď již **principy cirkulární ekonomiky** mají ve své strategii **implementovány**, nebo **to plánují**. **Primární motivací** pro implementaci principů cirkulární ekonomiky do strategie firmy **je snaha ušetřit**. Firmy rovněž chtějí držet krok s aktuálními trendy.

V praxi se cirkularita nejčastěji propisuje do používání **ekologických materiálů**, snahy o **opravitelnost výrobků** a nakládání s **odpady**.

Největšími překážkami zavádění cirkulární ekonomiky je **nedostatek pracovních sil, informací a zkušeností**.

Stále existuje **prostor k implementaci cirkulární ekonomiky** do fungování firem. Jen menšina subjektů prošla nějakým školením či konferencí nebo sdílí příklady dobré praxe s jinými podniky.

ESG A UDRŽITELNOST: HLAVNÍ ZÁVĚRY

Pětina firem (mezi podniky s 50-249 zaměstnanci dokonce víc než třetina) **se už setkává s požadavky** odběratelů **na informace** či **závazky** v oblasti udržitelnosti, typicky formou ESG dotazníku či reportování uhlíkové stopy. Dalšíh **36 % firem očekává, že tyto požadavky přijdou.**

Téměř **třetina** firem aktuálně **sbírá data** pro ESG reporting, **čtvrtina má nastaveny procesy** monitoringu cílů udržitelnosti a necelá **pětina počítá** svou **uhlíkovou stopu.**

Podniky s 50 až 249 zaměstnanci jsou ve všech těchto aktivitách viditelně **napřed před těmi s 4 až 49 zaměstnanci.**

Interně téma ESG komunikují dvě třetiny firem, primárně formou školení, akcí a kurzů.

VÝSLEDKY V DETAILU

Na začátku dotazníku jsme představili cirkulární ekonomiku tímto způsobem:

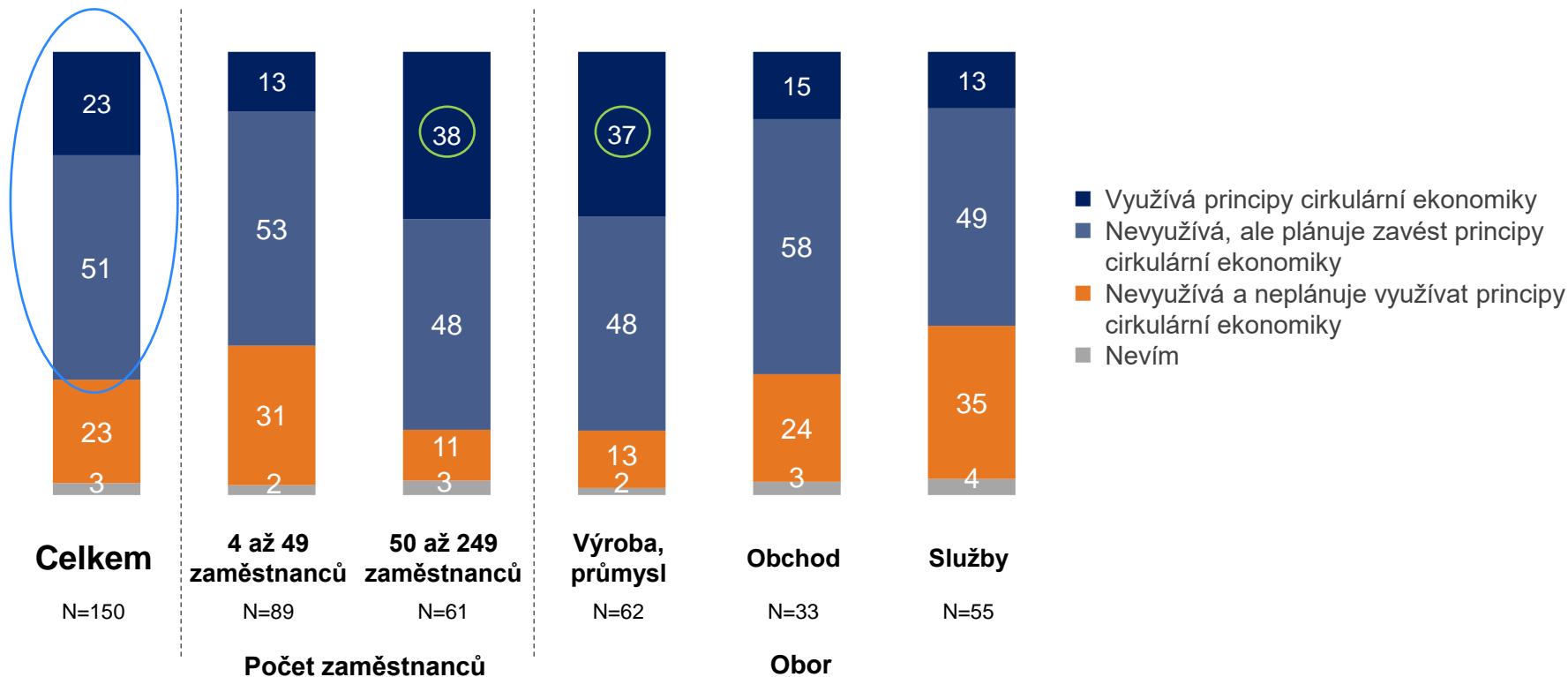
„**Cirkulární ekonomika** nebo také oběhové hospodářství je koncept, který se zaměřuje na udržitelný rozvoj a zahrnuje tak jak sociální, ekonomické tak enviromentální aspekty. Z hlediska výroby je to model, který umožňuje firmám efektivně nakládat se zdroji a stát se dlouhodobě udržitelnými (tj. podnikat bez negativního vlivu na zachování přírodních, společenských i ekonomických zdrojů).

Pro zjednodušení je možné si cirkulární ekonomiku představit pod pojmem „materiálová účinnost“. Například pojem energetické účinnosti je dobře znám, přičemž jeho snahou je snižovat spotřebu energie a hledat alternativní nízkoemisní zdroje. Snahou materiálové činnosti je podobně snižovat spotřebu materiálů, zamezit plýtvání s materiály a hledat alternativní nízkoemisní materiály jako základní zdroje ekonomiky.“

TÉMĚŘ TŘI ZE ČTYŘ PODNIKŮ MAJÍ PRINCIPY CIRKULÁRNÍ EKONOMIKY IMPLEMENTOVÁNY VE SVÝCH STRATEGIÍCH, NEBO IMPLEMENTACI PLÁNUJÍ.

Implementace principů cirkulární ekonomiky ve strategii firem (v %)

Q1. Máte ve svých strategiích implementovány principy cirkulární ekonomiky?

VÍCE NEŽ POLOVINA FIREM, KTERÉ MAJÍ IMPLEMENTOVÁNY PRINCIPY CIRKULÁRNÍ EKONOMIKY VE SVÝCH STRATEGIÍCH, VYUŽÍVÁ EKOLOGICKÉ MATERIÁLY A OPRAVITELNOST VÝROBKŮ.

Principy cirkulární ekonomiky využívané v dané organizaci (v %)

(Pouze firmy, které mají implementovány principy cirkulární ekonomiky ve svých strategiích)

		Firma s 4 až 49 zaměstnanci	Firma s 50 až 249 zaměstnanci	Výroba, průmysl	Obchod	Služby
Využívání ekologických materiálů	57	25	74	65	V důsledku nízké báze není možné vnímat výsledky v případě firem ze sektorů obchodu a služeb jako směrodatné.	
Opravitelnost výrobků	54	50	57	57		
Nakládání s odpady (třídění)	46	58	39	39		
Opětovné použití výrobků/materiálů/surovin	40	25	48	43		
Využívání inovativních technik	37	17	48	52		
Využití odpadu	26	25	26	30		
Sdílené služby (doprava, logistika)	20	25	17	13		
Zboží z druhé ruky	14	25	9	9		
Renovace a rekonstrukce	11	8	13	13		
Zavádění / optimalizace materiálového či výrobního ekodesignu	11	8	13	13		
Technologie pro získávání druhotných surovin	6	8	4	4		
	N=35	! N=12	! N=23	! N=23		

Q2. Označte konkrétní principy cirkulární ekonomiky využívané ve vaší organizaci.

Zatímco firmy s 50-249 zaměstnanci vynikají ve využívání ekologických materiálů, firmy s 4-49 zaměstnanci častěji třídí odpad.

! Pozor nízká báze

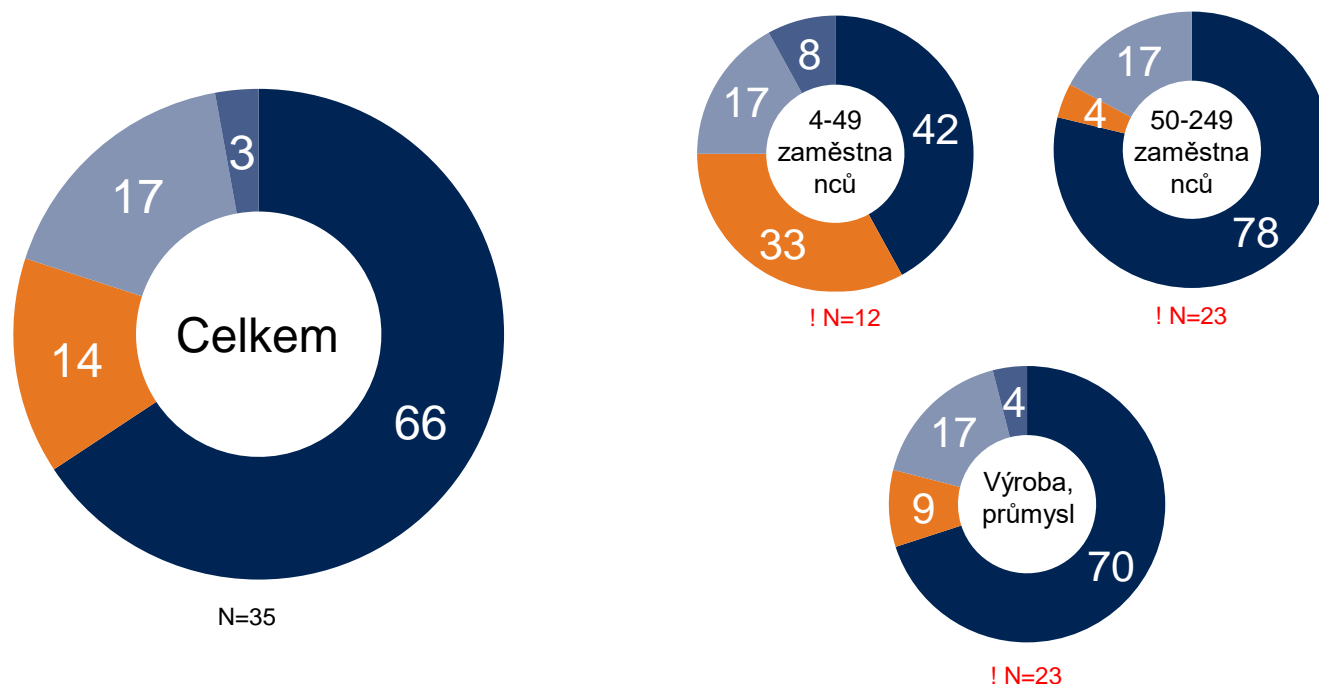
DVĚ TŘETINY FIREM, KTERÉ IMPLEMENTOVALY CIRKULARITU DO SVÝCH STRATEGIÍ, MAJÍ PRACOVNÍKA ZODPOVĚDNÉHO ZA TUTO OBLAST. NEJČASTĚJI U FIREM NAD 50 ZAMĚSTNANCŮ A U SPOLEČNOSTÍ Z OBLASTI VÝROBY.

Máte ve firmě pracovníka zodpovědného za zavádění cirkulární ekonomiky? (v %)*

(Pouze firmy, které mají implementovány principy cirkulární ekonomiky ve svých strategiích)

- Ano, máme takového pracovníka
- Ne, ale zvažujeme tuto osobu určit

- Ne, spolupracujeme s externím pracovníkem/firmou
- Ne, určení odpovědné osoby nezvažujeme

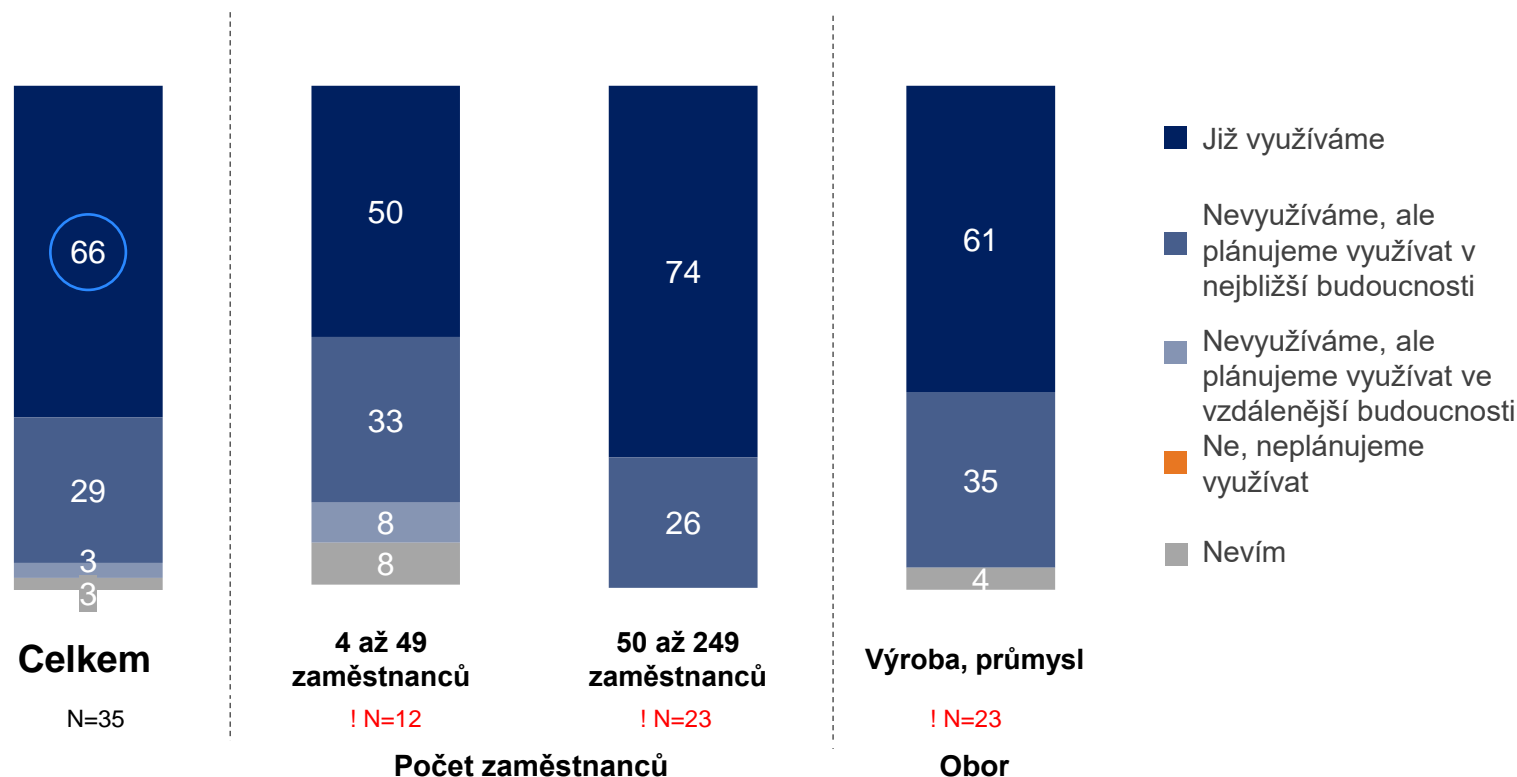
*V důsledku nízké báze není možné vnímat hodnoty pro firmy z oblasti obchodu a služeb jako směřodonné.

Q3. Máte ve Vaší firmě pracovníka odpovědného za implementaci principů cirkularity?

DVĚ TŘETINY FIREM, KTERÉ JIŽ CIRKULARITU IMPLEMENTOVALY DO SVÝCH STRATEGIÍ, JEJÍ PRINCIPY VYUŽÍVAJÍ I V PRACOVNÍM PROCESU. ŽÁDNÁ ZE SPOLEČNOSTÍ NEUVEDLA, ŽE ZAVEDENÍ V BUDOUCNU NEPLÁNUJE.

Využití principů cirkulární ekonomiky v pracovním procesu (v %)*

(Pouze firmy, které mají implementovány principy cirkulární ekonomiky ve svých strategiích)

*V důsledku nízké báze není možné vnímat hodnoty pro firmy z oblasti obchodu a služeb jako směřodonné.

Q4. Využíváte principy cirkulární ekonomiky v nějaké části Vašich pracovních procesů?

NEJČASTĚJI ZMIŇOVANOU MOTIVACÍ PRO ZAVEDENÍ CIRKULÁRNÍ EKONOMIKY JE SNAHA UŠETŘIT NA NÁKLADECH ZA SUROVINY, MATERIÁLY ČI ENERGIE.

Hlavní motivace pro zavedení cirkulární ekonomiky (v %)

(Pouze firmy, které mají implementovány principy cirkulární ekonomiky ve svých strategiích nebo jejich zavedení plánují)

		Firma s 4 až 49 zaměstnanci	Firma s 50 až 249 zaměstnanci	Výroba, průmysl	Obchod	Služby
Snaha ušetřit na nákladech za suroviny, materiály či energie	53	63	42	55	33	65
Přizpůsobení trendu udržitelnosti podnikání	18	20	15	17	33	9
Reakce na požadavky od dodavatelů, odběratelů či financujících institucí	13	5	21	15	21	3
Snaha o udržitelnost vychází z požadavků majitelů společnosti	6	10	2	4	0	15
Snaha o snížení emisní stopy organizace	5	0	12	4	13	3
Odolnější ekonomika skrze zkrácení distribučních řetězců a zvýšení lokální soběstačnosti	4	0	8	6	0	3
Cirkularita jako hlavní forma businessu	1	2	0	0	0	3
	N=111	N=59	N=52	N=53	! N=24	! N=34

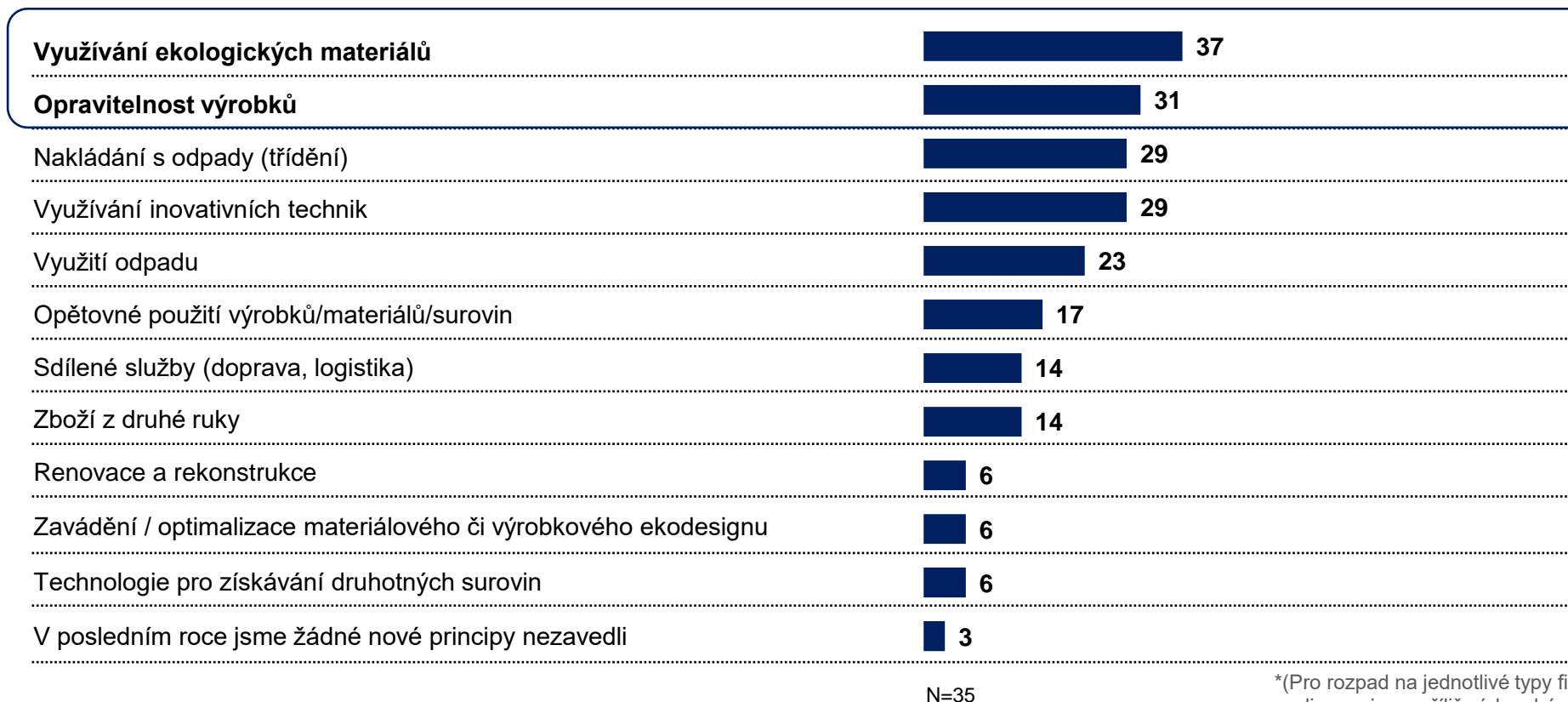
Q5. Jaká je Vaše hlavní motivace pro zavedení cirkulárních principů (maximálně jedna odpověď)?

V POSLEDNÍM ROCE BYLO VE FIRMÁCH NEJČASTĚJI ZAVEDENO VYUŽÍVÁNÍ EKOLOGICKÝCH MATERIÁLŮ A OPRAVITELNOST VÝROBKŮ.

Principy cirkulární ekonomiky zavedené v uplynulém roce (v %)*

(Pouze firmy, které mají implementovány principy cirkulární ekonomiky ve svých strategiích)

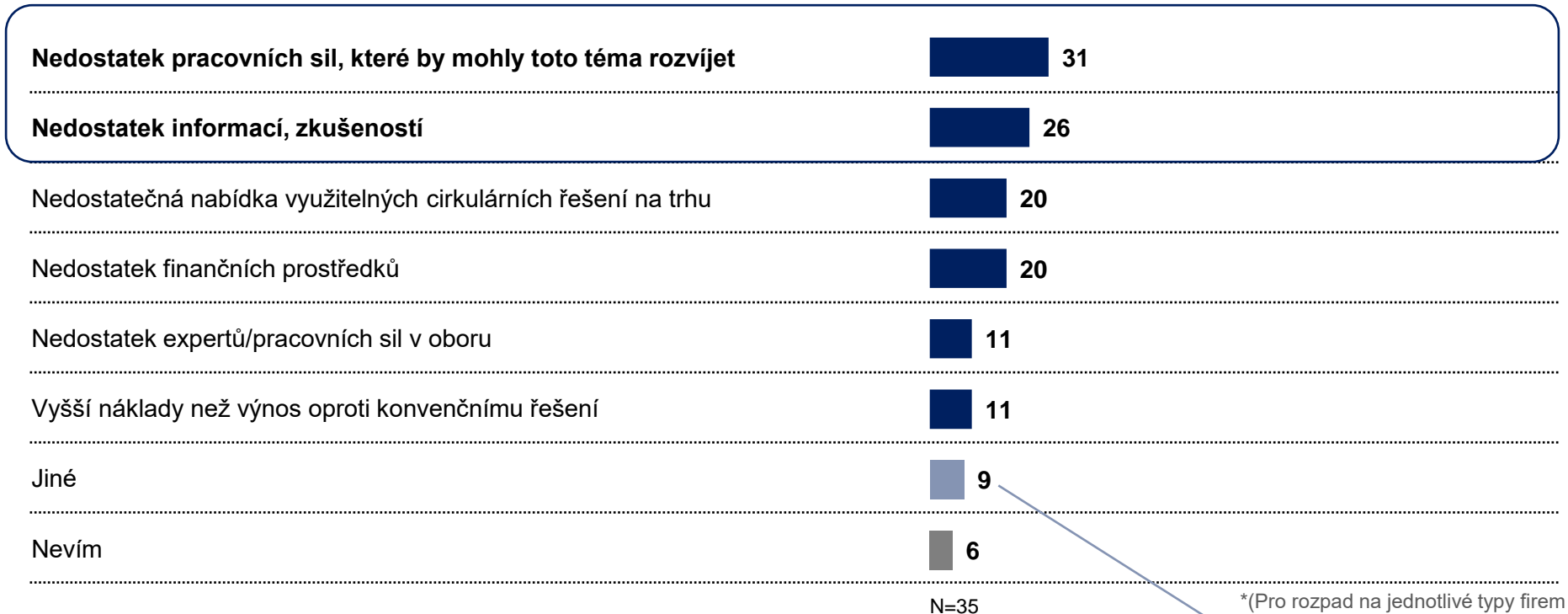
*(Pro rozpad na jednotlivé typy firem disponujeme příliš nízkou bází)

Q6. V jaké oblasti jste zavedli v posledním roce nové principy cirkulární ekonomiky?

NEJVĚTŠÍ PŘEKÁŽKAMI PRO ZAVÁDĚNÍ CIRKULÁRNÍ EKONOMIKY JSOU NEDOSTATEK PRACOVNÍCH SIL A CHYBĚJÍCÍ INFORMACE ČI ZKUŠENOSTI.

Největší překážky zavádění cirkulární ekonomiky do firemní praxe (v %)*

(Pouze firmy, které principy cirkularity do svých strategií neimplementovaly a neplánují je zavádět ani do budoucna)

*(Pro rozpad na jednotlivé typy firem disponujeme příliš nízkou bází)

Q7. Co Vám brání v zavádění cirkulárních principů u Vás ve firmě?

15 © Ipsos pro AMSP | Cirkulární ekonomika | 11/2023

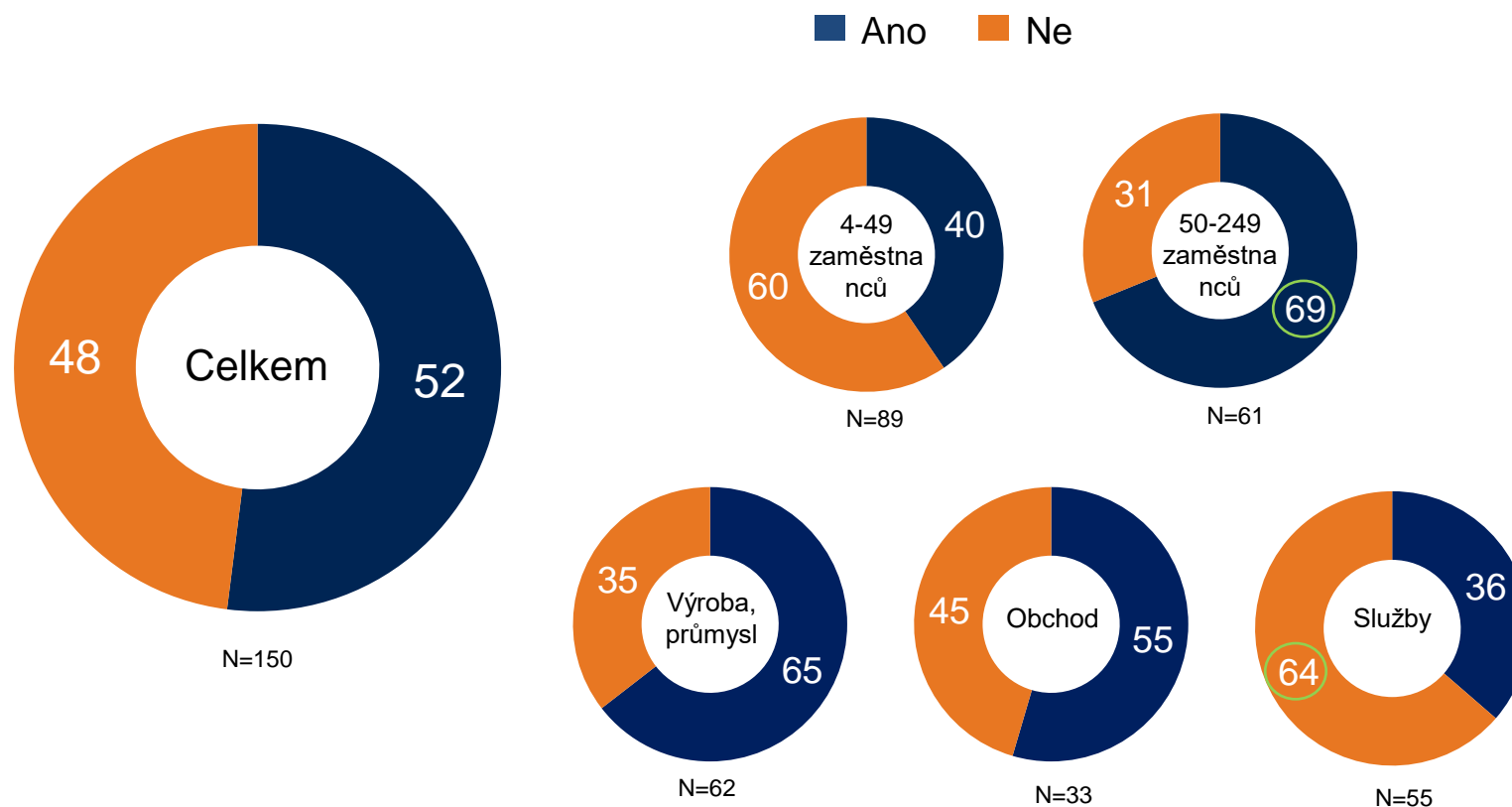
„Firma o toto vůbec nemá zájem.“

„Závislost na dodavateli, nemůžeme ovlivnit.“

! Pozor nízká báze

VÍCE NEŽ POLOVINA FIREM SLEDUJE VYUŽÍVÁNÍ CIRKULÁRNÍ EKONOMIKY U OBCHODNÍCH PARTNERŮ A DODAVATELŮ.

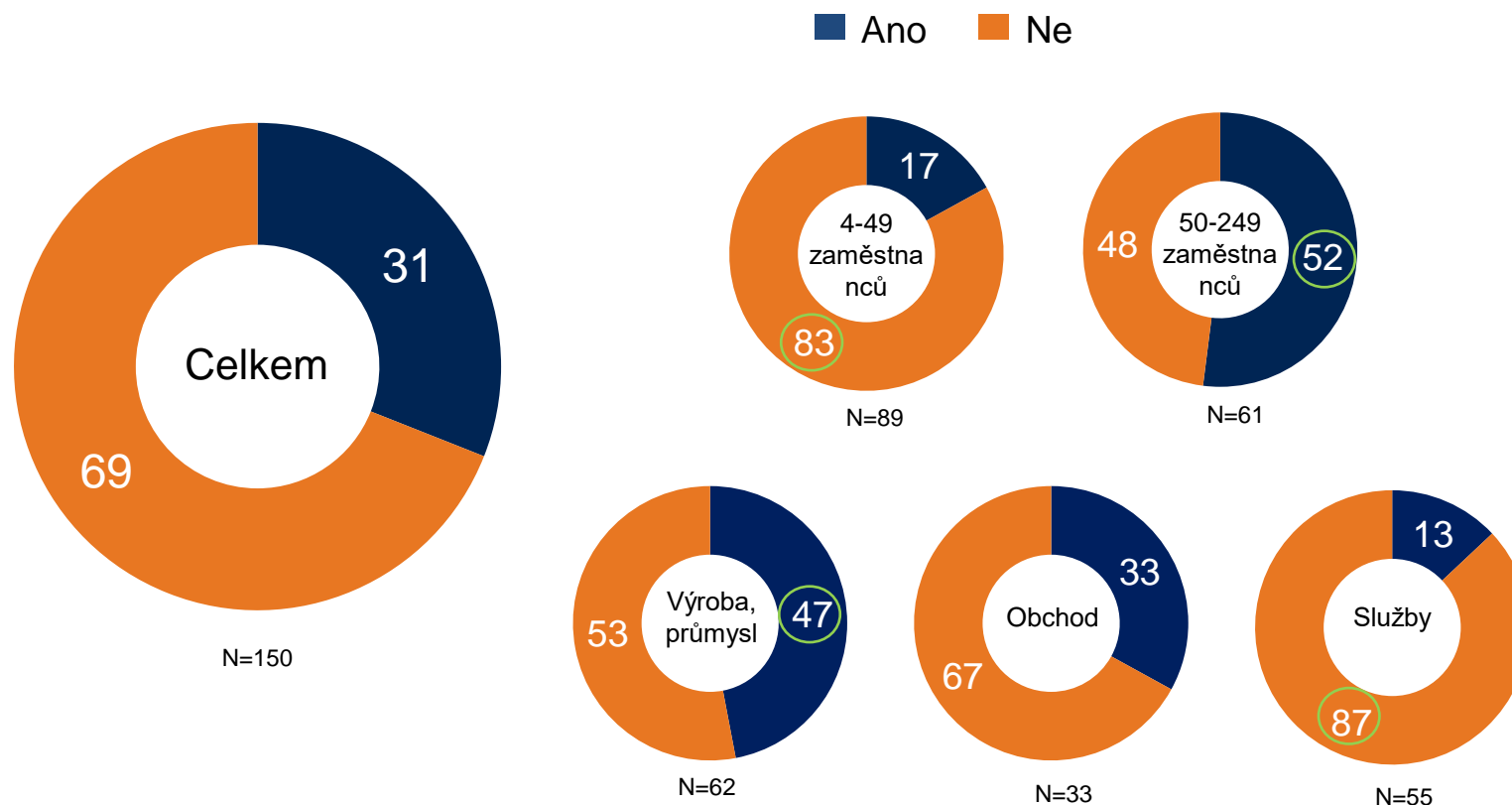
Sledujete využívání cirkulární ekonomiky u vašich obchodních partnerů/dodavatelů? (v %)

Q8. 1. Sledujete využívání cirkulární ekonomiky u vašich obchodních partnerů/dodavatelů?

NECELÁ TŘETINA FIREM SE ZÚČASTNILA KURZU ČI KONFERENCE NA TÉMA CIRKULÁRNÍ EKONOMIKY. NEJČASTĚJI FIRMY S 50 AŽ 249 ZAMĚSTNANCI A TAKÉ TY Z OBLASTI VÝROBY ČI PRŮMYSLU.

Zúčastnili jste se kurzu či konference ohledně cirkulární ekonomiky, ESG nebo témat udržitelnosti? (v %)

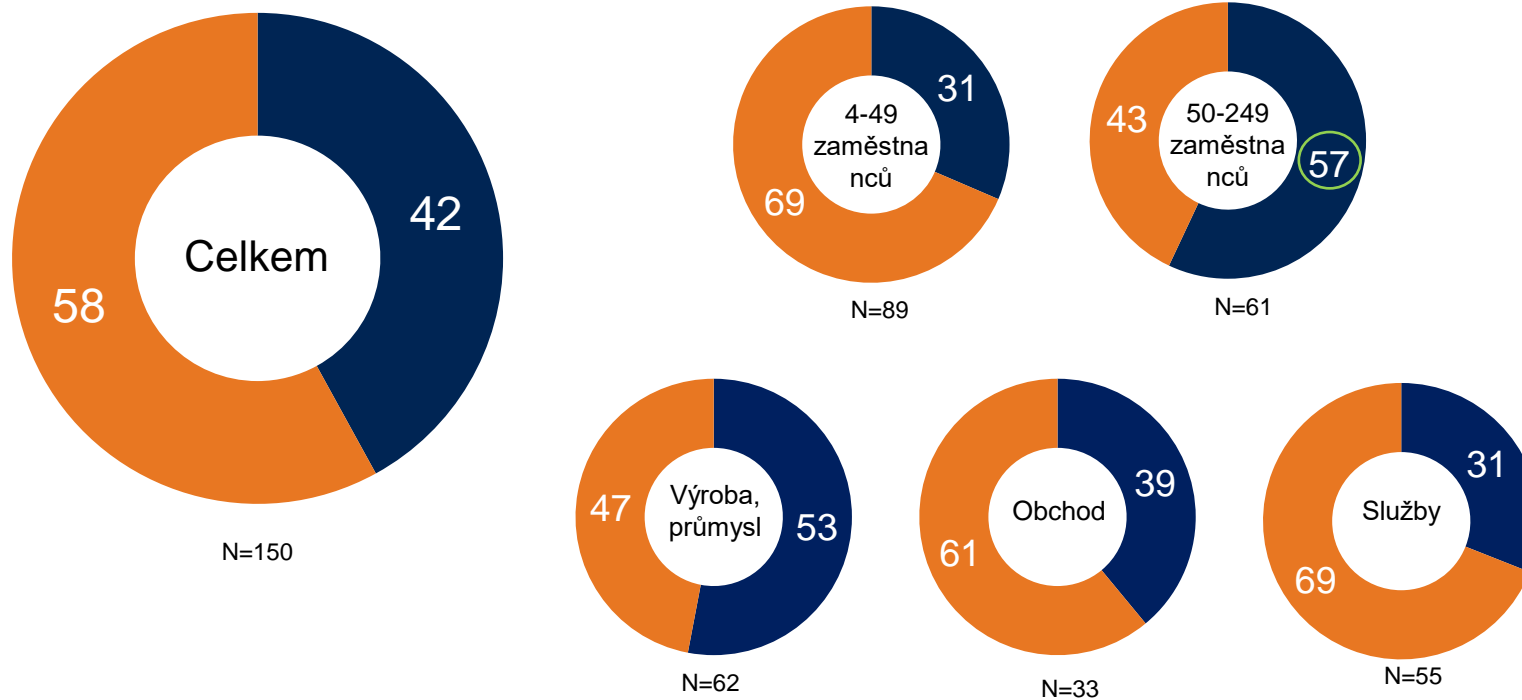

Q8. 2. Zúčastnili jste se kurzu či konference ohledně cirkulární ekonomiky, ESG nebo témat udržitelnosti?

VÍCE NEŽ DVĚ PĚTINY FIREM SDÍLÍ PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE CÍRKULÁRNÍ EKONOMIKY S JINÝMI PODNIKY. NEJVÍCE SPOLEČNOSTI S 50 AŽ 249 ZAMĚSTNANCÍ A FIRMY ZE SEKTORU VÝROBY ČI PRŮMYSLU.

Účastníte se diskuze o dobré praxi/sdílete příklady dobré praxe cirkulární ekonomiky s ostatními společnostmi/byli jste inspirováni jinou společností v oblasti cirkulární ekonomiky? (v %)

■ Ano ■ Ne

Q8. 3. Účastníte se diskuze o dobré praxi/sdílete příklady dobré praxe cirkulární ekonomiky s ostatními společnostmi/byli jste inspirováni jinou společností v oblasti cirkulární ekonomiky?

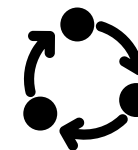
Představení pojmu ESG:

„Firmy, nehledě na velikost nebo odvětví, jsou vystaveny nefinančním faktorům, které mohou ovlivnit jejich podnikání. Mezi ně patří zejména **environmentální, sociální a správní faktory (ESG)**, které se používají k měření udržitelnosti a společenského dopadu společnosti.

Environmentální faktory měří vliv firmy na životní prostředí, např. v oblasti emisí skleníkových či toxických plynů, odpadového hospodářství, efektivního využívání energií, stavění zelených budov apod.

Pod sociální faktory spadají vztahy s lidskými zdroji a třetími stranami, jako jsou péče o zaměstnance, zdraví na pracovišti, ochrana spotřebitelů, charita či dodavatelsko-odběratelské vztahy.

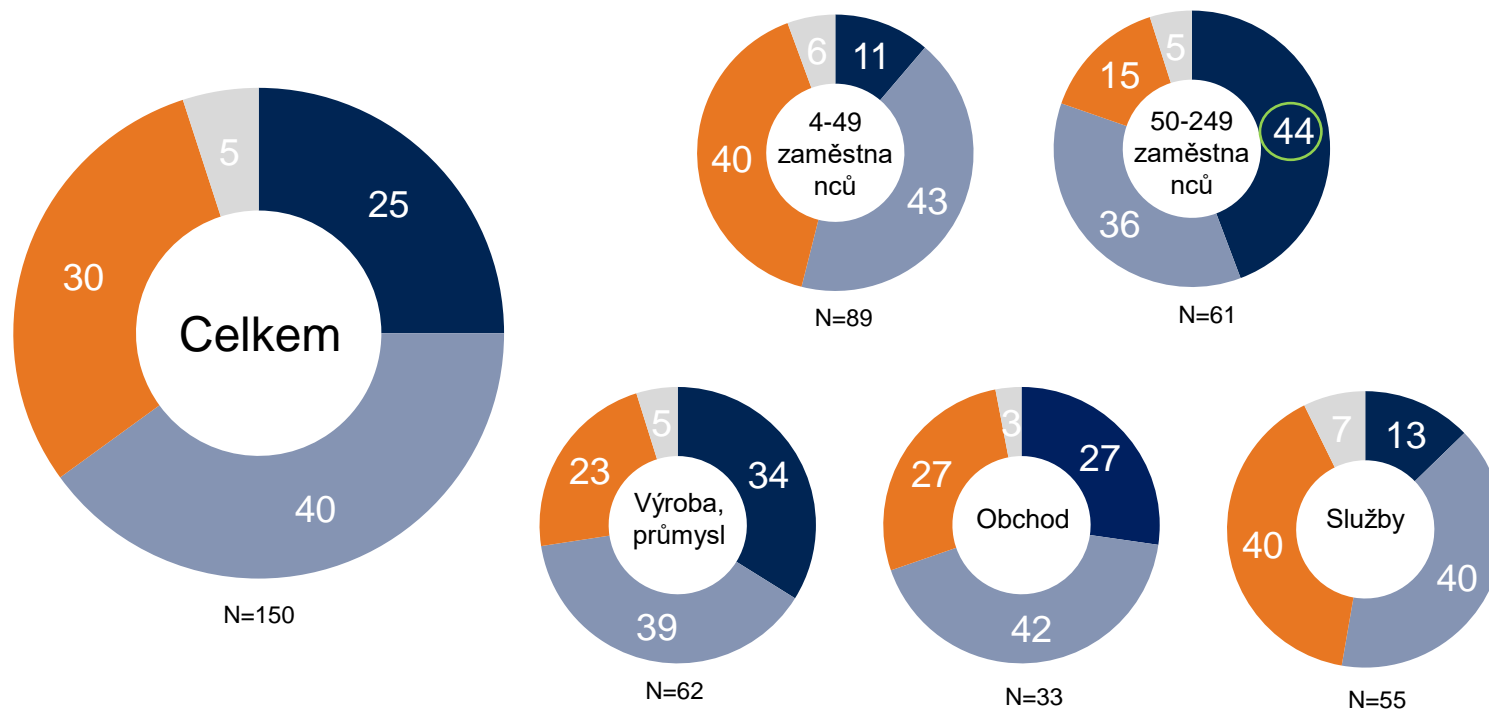
Mezi příklady správních faktorů řadíme práva akcionářů, compliance, firemní kulturu, obchodní etiku a etický kodex či daňovou transparentnost.“

ČTVRTINA FIREM MÁ NASTAVENY PROCESY MONITORINGU CÍLŮ K UDRŽITELNOSTI. NEJČASTĚJI SE JEDNÁ O SPOLEČNOSTI S 50 AŽ 249 ZAMĚSTNANCI.

Máte nastavené procesy na monitoring cílů k udržitelnosti? (v %)

■ Ano
 ■ Ne, ale plánujeme zavést
 ■ Ne, neplánujeme zavést
 ■ Nevím

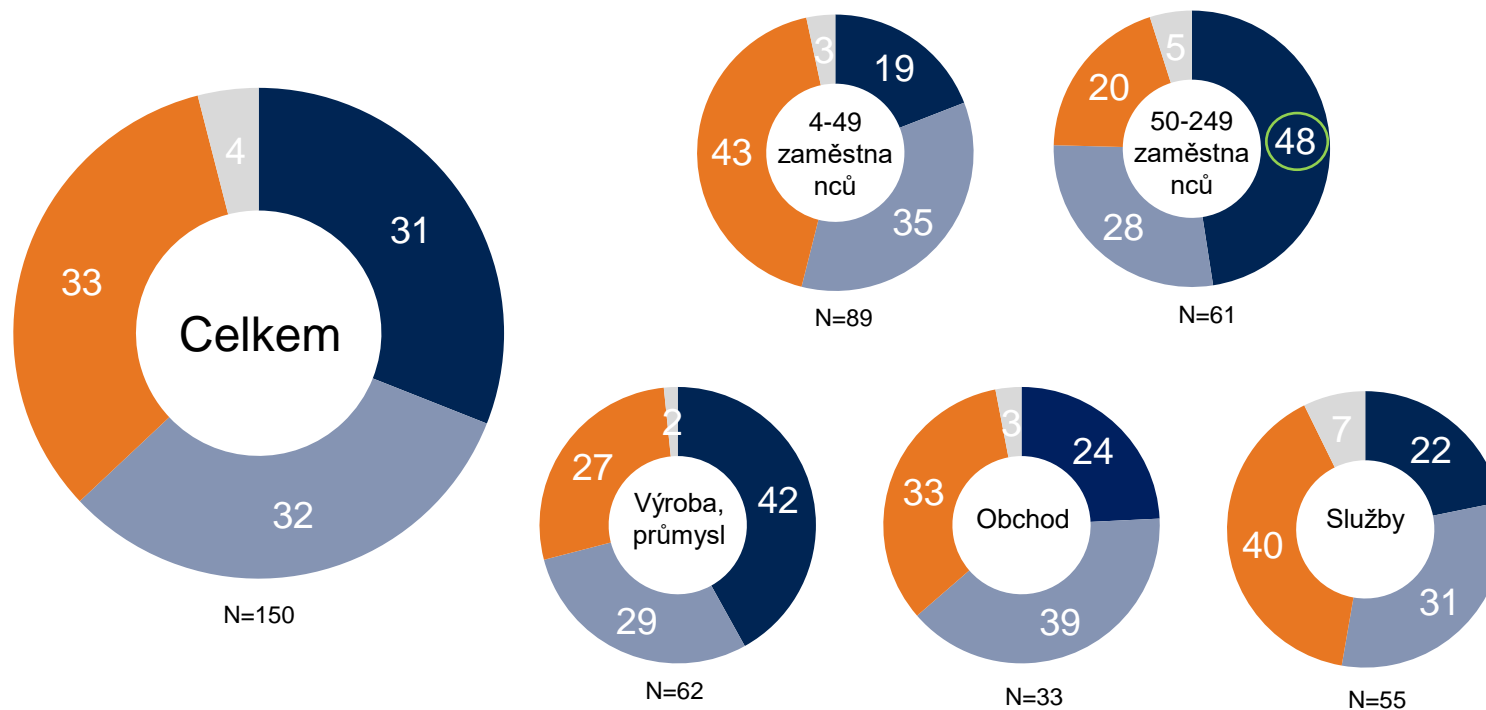

U1. Máte nastavené procesy na monitoring cílů k udržitelnosti?

PŘIBLIŽNĚ TŘETINA FIREM SBÍRÁ DATA POTŘEBNÁ K ESG REPORTINGU. NEJČASTĚJI SE JEDNÁ O SPOLEČNOSTI S 50 AŽ 249 ZAMĚSTNANCÍ A FIRMY Z OBLASTI VÝROBY ČI PRŮMYSLU.

Sbíráte data potřebná k ESG reportingu (finanční i nefinanční data)? (v %)

■ Ano
 ■ Ne, ale plánujeme zavést
 ■ Ne, neplánujeme zavést
 ■ Nevím

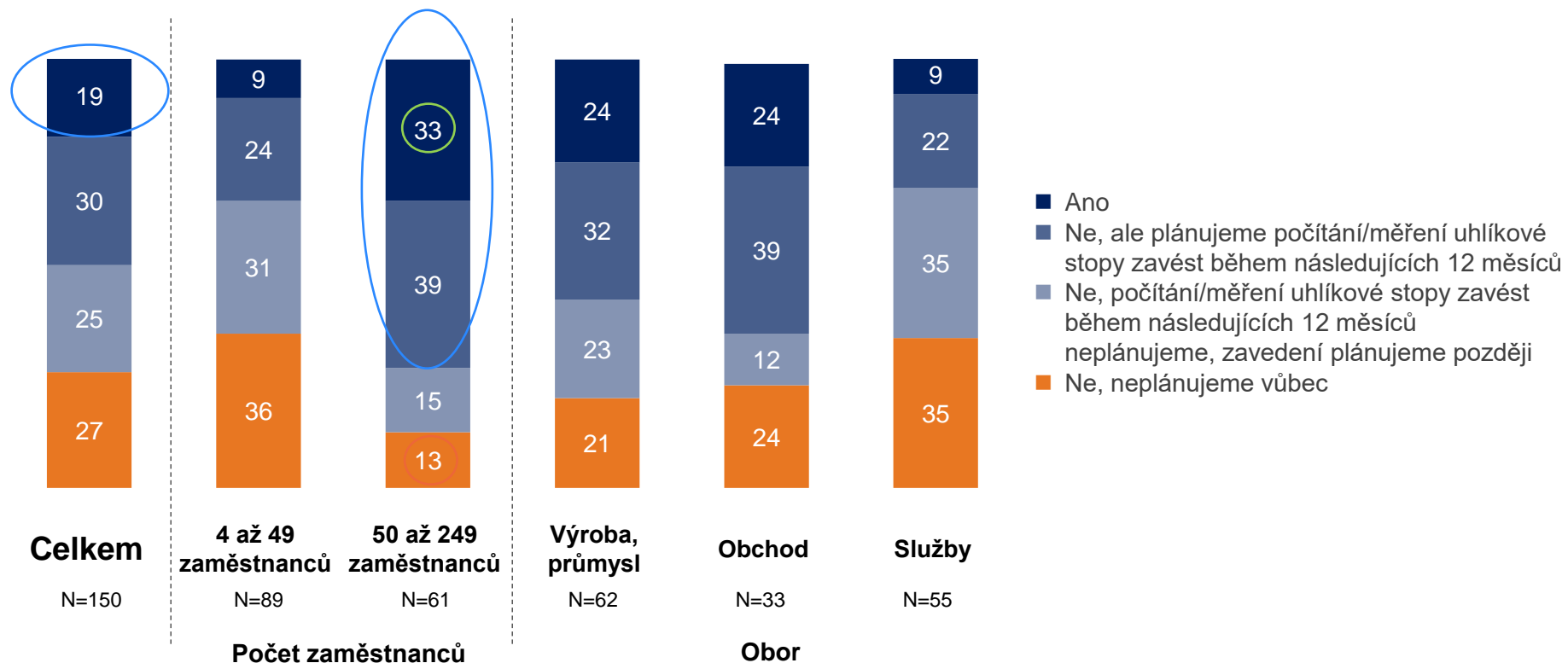

U2. Sbíráte data potřebná k ESG reportingu (finanční i nefinanční data)?

Statisticky signifikantní

UHLÍKOVOU STOPU MĚŘÍ PĚTINA FIREM. NEJČASTĚJI JSOU TO FIRMY S 50 AŽ 249 ZAMĚSTNANCI.

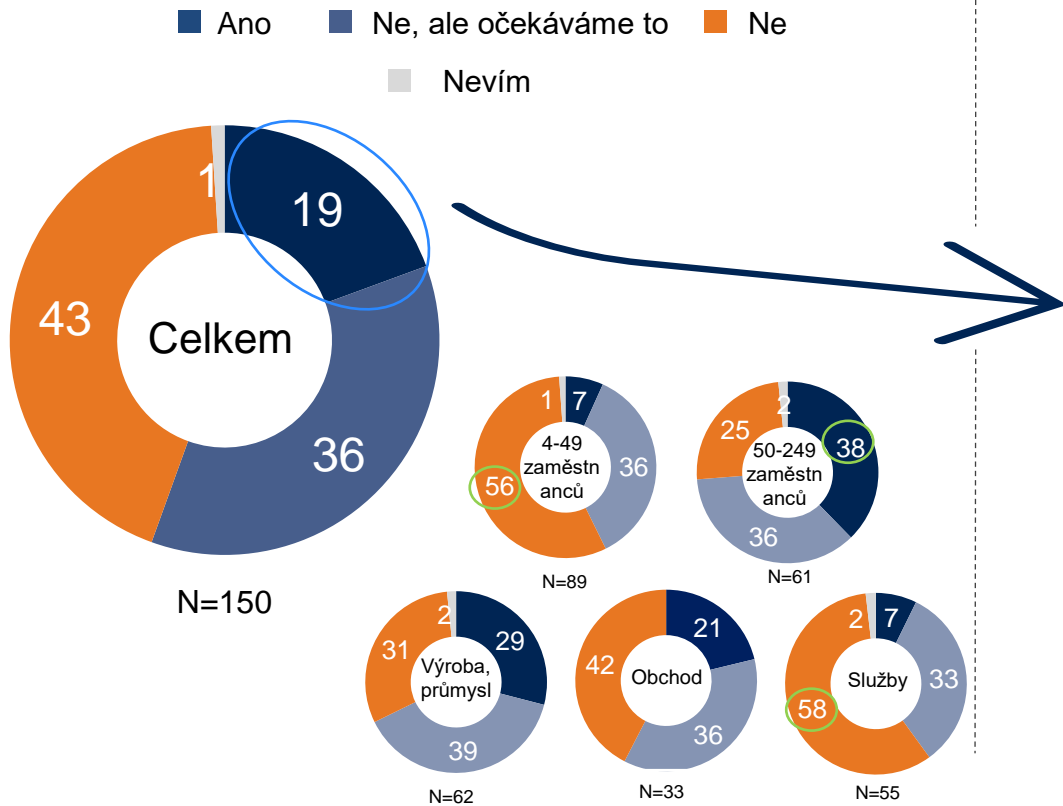
Měření uhlíkové stopy (v %)

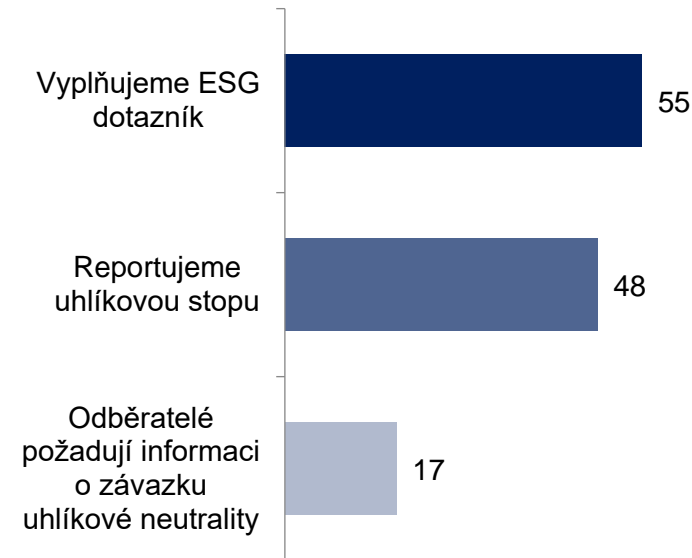
U3. Počítáte si či měříte v rámci Vaší firmy uhlíkovou stopu?

PĚTINA FIREM VNÍMÁ POPTÁVKU ODBĚRATELŮ PO UDRŽITELNOSTI. NEJČASTĚJI VYPLŇUJÍ ESG DOTAZNÍK NEBO REPORTUJÍ UHLÍKOVOU STOPU.

Poptávají po Vás Vaši odběratelé informace či závazky v oblasti udržitelnosti? (v %)

Uved'te prosím jaké (v %)*
(Pouze firmy, které vnímají poptávku odběratelů po informacích či závazcích udržitelnosti)

! N=29

*(Pro rozpad na jednotlivé typy firem disponujeme příliš nízkou bází)

U4. Poptávají po Vás Vaši odběratelé informace či závazky v oblasti udržitelnosti? U4a. Uved'te prosím jaké.

NEJVÍCE SPOLEČNOSTÍ INTERNĚ SDÍLÍ TÉMATA ESG SKRZE ŠKOLENÍ. VÍCE NEŽ TŘETINA FIREM TÉMATA ESG INTERNĚ NEKOMUNIKUJE.

Jakým způsobem komunikujete interně témata ESG? (v %):

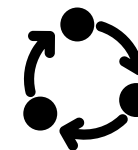
		Firma s 4 až 49 zaměstnanci	Firma s 50 až 249 zaměstnanci	Výroba, průmysl	Obchod	Služby
Školení	43	30	61	48	45	35
Akce	21	12	34	35	21	5
Kurzy	20	13	30	27	27	7
Workshopy	13	10	16	15	12	11
Tréninky	10	8	13	13	15	4
Interní diskuze	1	1	0	0	0	2
Interně témata ESG nekomunikujeme	34	47	16	27	27	47
	N=150	N=89	N=61	N=62	N=33	N=55

U5. Jakým způsobem komunikujete interně témata ESG?

Představení pojmů CAPEX/OPEX:

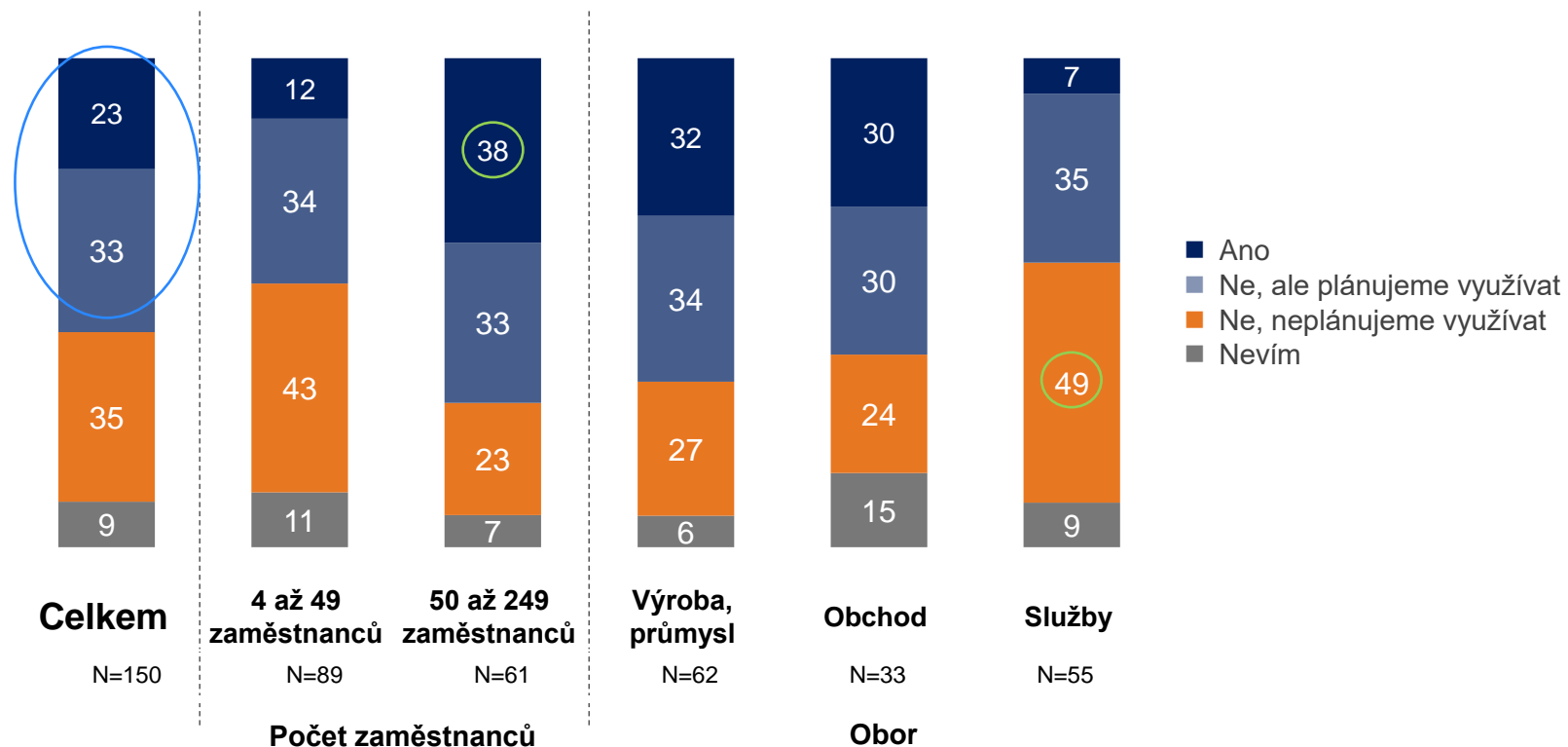
„**Kapitálové náklady (CAPEX)** jsou náklady firmy na pořízení majetku, jako např. zařízení, nemovitosti, průmyslové a technické vybavení. Do CAPEX patří hmotné statky, nehmotný investiční majetek (např. licence či know-how) a finanční investiční produkty (obligace, dlouhodobé cenné papíry apod.).

Provozní náklady (OPEX) jsou celkové náklady na zajištění běžné podnikatelské činnosti (např. mzdy, materiál, atp.), tj. neinvestiční náklady (tj. s výjimkou finančních nákladů - úroků).“

VÍCE NEŽ POLOVINA FIREM BUĎ JIŽ CAPEX/OPEX VYUŽÍVÁ, NEBO JEHO VYUŽÍVÁNÍ PLÁNUJE. NEJAKTIVNĚJŠÍ JSOU FIRMY S 50 AŽ 249 ZAMĚŠTNANCI.

Monitorování CapEx/OpEx v souladu s EU Taxonomií (v %)

T1. Využíváte monitorování CapEx/OpEx v souladu s EU Taxonomií?

STRUKTURA VZORKU

STRUKTURA VZORKU (V %)

